

Transskription af: **Kærlighedshistorie**

S2E8. H.C. Andersen og hans mange forelskelser: Elsket af alle, men aldrig elsket tilbage

Vært og idé: Pernille Brunse.

Tilrettelæggere: Pernille Brunse og Emma Juul.

Medvirkende: Dag Heede, PHD i litteraturvidenskab, lektor ved SDU og forfatter til bogen "Hjertebrødre".

Redaktør: Rikke Caroline Carlsen.

Intro: Du lytter til en podcast fra Nationalmuseets mediehus, Vores tid.

Pernille Brunse: Hans Christian sidder foroverbøjet ved det lille træskibe bord på sit værelse på Lykkesholm Slot. Et sted han jævnligt besøger for at skrive og blive forkælet med stedets gode mad, bløde senge og som får ham til at glemme livets mørke stunder. Men det her besøg er anderledes. Hans elskede ven Edvard Collin bliver gift netop i dag på denne smukke augustin, og Hans Christian er ikke inviteret. Hans lange, ranglede krop er sunket sammen i stolen, og han drømmer om, at han var anderledes. Og lige der, da augustsolens rammer papiret foran ham går pinden i gang med at skrive hans måske mest berømte eventyr om at være fanget i en krop med hale, som man så inderligt gerne ville af med for at kunne blive elsket af sin udkårne prins. Du lytter til Kærlighedshistorie. Mit navn er Pernille Brunse. I denne podcastserie dykker jeg ned i de største og mest fascinerende kærlighedshistorier gennem tiden. Jeg håber, du er lige så kærlighedslysten som mig. Velkommen til dig DAK Heede.

Dag Heede: Tak.

Pernille Brunse: Du er ph.d. i litteraturvidenskab, lektor ved Syddansk Universitet og forfatter til bogen 'Hjertebrødre', som udforsker H.C. Andersens seksualitet og kærlighedsliv. Hvor mange gange er H.C. Andersen forelsket igennem sit 70-årige liv?

Dag Heede: Det har jeg ikke tal på, fordi han forelskede sig hele tiden i først og fremmest i mænd, men også i en del kvinder.

Pernille Brunse: Er han nogensinde i et reelt længerevarende gensidigt kærlighedsforhold?

Dag Heede: Aldrig.

Pernille Brunse: Måske har du hørt, at H.C. Andersen var homoseksuel eller heteroseksuel. Måske har du hørt, at han forelskede sig i Riborg Voigt, Jenny Lind eller i Edvard Collin. Det hele er ifølge min gæst faktisk sandt. H.C. Andersen forelskede sig livet igennem i både mænd og kvinder, men der var et mønster, der gik igen i hver eneste af hans forelskelser. Et mønster, der gjorde, at vores nationalhelt døde som både ugift, barnløs og uden langvarige forhold bag sig. For at forstå H.C. Andersens lidt mærkværdige kærlighedsliv, så vil jeg sammen med min gæst i dag dykke ned i nogle af hans største og mest berømte forelskelser. Og selvfølgelig i den, som min gæst mener er den største af dem alle, og som hænger uløseligt sammen med eventyret om Den lille Havfrue. H.C. Andersen han vokser op under fattige kår i Odense i starten af 1800-tallet, men som bare 14-årig tager han postvognen mod København og forlader sin fødeby for bestandig. Han drømmer om at blive skuespiller, sanger eller balletdanser. Og mandag morgen, den sjette september og 1819, da står han endelig på Frederiksberg Bakke og skuer ud over det København, som skulle blive hans hjemby resten af livet. Og altså også et sted for mange af hans forelskelser. Og med egne ord kalder han det Min verdens stad. De første par år kæmper han bravt for at slå igennem på blandt andet Det Kongelige Teater og lever også i fattigdom i perioder. Og som 17-årig kan man sige, der tilsmiler lykken ham endelig, fordi den velhavende finansmand og teaterdirektør for Det Kongelige Teater, Jonas Collin, han ser hans talent og tager ham under vingerne og sørger for en uddannelse til H.C. Andersen, og at han kan udvikle sit talent for at skrive. Og nu vil jeg så gerne vende mig lidt mod hans kærlighedsliv, fordi nu har han jo også lige så stille en alder, hvor hans mange forelskelser begynder, og den første eller det, som mange betegner som hans første store forelskelser i eftertiden. Det er en kvinde, der hedder Riborg. Vil du ikke lige fortælle, hvem var hun?

Dag Heede: Hun var en købmandsdatter, og hun er rigtig vigtig i, kan man sige. Den danske heteroseksualitetskonstruktion af H.C. Andersen som den første store kærlighed. Og det er også der, vi har noget, der må betegnes som et frierbrev. Et ekstremt uambitiøst frierbrev, må man nok sige. Og jeg kan fortælle historien om det. Nu er det sådan, at jeg tror, H.C. Andersen har været forelsket i en række kvinder, men der er et mønster, der går igen ved hans kvindeforelskelser. Ligesom man på fransk siger 'cherchez la femme', så kan man jo for H.C. Andersens tilfælde sige 'cherchez le frère', altså 'find broren' bagved. Fordi både i

hans forelskelse med Louise Collin og i hans forelskelse Riborg Voigt, så er der en bror, som H.C. Andersen først er forelsket i.

Pernille Brunse: Så du må godt lige fortælle den med Riborg, så Riborg har en bror som H.C. Andersen kender?

Dag Heede: Ja, og som han først bliver forelsket i Christian Voigt. Og han skriver i sin dagbog: 'Det er som om Christian har forhekset mig'. Det han så, finder ud af, at den her flotte, tiltrækkende fyr har så en søster, og hun har også noget, som er endnu bedre. Hun har en hemmelig forlovet, som forældrene ikke må vide af. Så man kan sige, at det går igen i alle H.C. Andersens forelskelser. Der er et fast mønster. H.C. Andersen forelsker sig kun i personer, han ved, han aldrig kan få. Altså han skaber sig et mønster, hvor kærligheden på forhånd er dødsdømt, og at den er garanteret ugengældt. Og det ved han.

Pernille Brunse: Så, når han ved, han ikke kan opnå noget, så kaster han sig fuldblods ud i det. Ja. Riborg Voigt, hun er af mange betegnet som eventyr forfatterens første og største kærlighed, bl.a. fordi han frier til hende i det, som Dag Heede kalder et lidt mærkværdigt frierbrev. De to møder hinanden første gang i sommeren 1830 i Faaborg. Et møde, som er beskrevet af H.C. Andersen selv i hans erindringer. Han var nemlig blevet inviteret til Faaborg af Viborgs bror Christian. Og det er altså den bror, som H.C. Andersen angiveligt havde følelser for, ifølge Dag Heede. Da H.C. Andersen ankommer til dette hus i Faaborg, der sover hans ven længe, og det er derfor hans søster Riborg, som hilser ham og byder ham på te i familiens dagligstue. H.C. Andersen beskriver, hvordan de to falder i snak, og at det føles som om de har kendt hinanden i en evighed. Og senere på dagen bliver de sammen med andre gæster sejlet til Dyreborg, hvor Riber endda fletter en egekrans til H.C. Andersen. Ifølge ham selv er han meget betaget og forelsket i Riborg. Da han efter en rum tid vender tilbage til København, og det er altså også her, at han i efteråret 1830 ender med at fri til hende.

Dag Heede: Altså, jeg vil gerne fokusere på det her frierbrev, og hvordan han forsøger at aflevere det. Han begiver sig hen til der, hvor hun bor, men på vejen bliver han så overfaldet af et angstanfald, og han er ved at besvime. Og så beskriver han meget dramatisk. Han var jo en dramaqueen. Han beskriver meget dramatisk, at han måtte skynde sig hjem, og så lægger han sig, og så må han kaste sig i sin seng, og så falder han i en, som han beskriver det dødlignende søvn og så dagen efter, så man kan sige, han sover over sig, så hun er væk. Hun er rejst. Man kan sige, hvis man frier til nogen, så sover man over sig. Jeg ved det ikke. Det gør man måske, hvis man er meget bange. Under alle omstændigheder får han ikke afleveret det her frierbrev til Riborg, men han giver brevet til Christian, og Christian giver sig i al hemmelighed brevet til Riborg. Det er et meget mærkeligt brev. Hovedparten af brevet handler faktisk om Riborgs hemmelige forlovede, som H.C. Andersen priser i høje toner. Og hvor er han dog fantastisk. Og jeg ved jo godt, at jeg ikke har en chance, men alligevel. Så der er ikke rigtig noget reelt. Han giver sig selv. Samtidig med at han frier, så giver han faktisk sig selv på hendes vegne en kurv.

Pernille Brunse: Jamen må jeg prøve at læse et lille stykke op af det der? Dag, så kan vi jo lige. Så kan lytterne også lige vurdere selv om de synes det er et alvorligt frierbrev eller ej. Det... Brevet skal jeg lige sige er fra den 30. Oktober 1830 og et lille udpluk lyder sådan her: "Det er mig umuligt at komme til at tale med dem om, hvad jeg må sige dem, om hvad de må vide, før de rejser bort. Fra den første dag jeg så dem, var de mig ikke fremmede, og det forekom mig. Men måske tog jeg fejl, at også de havde nogen godhed for mig. Elsker De virkelig den anden? Jeg kender ham aldeles ikke, kan intet have imod ham, og vistnok har han sine fortrin, da De har valgt ham. Men elsker De virkelig hinanden? Nuvel, så Gud følge dem begge. Gid de må blive begge så lykkelige som mit hele hjerte ønsker det." Og brevet fortsætter sig lidt i samme stil med, at han ønsker, at hun bare skal glemme alt om ham, hvis hun elsker ham den anden.

Dag Heede: Altså min måske lidt provokerende slutning af hele den historie er, at det ender lige præcis sådan, som H.C. Andersen håber, det skal ende. Fordi det, der sker, er, at Riborg er ulykkelige, og Christian er ulykkelig, og H.C. Andersen er ulykkelig. Men så siger og skriver H.C. Andersen i sin dagbog, at Riborg har pålagt Christian at være ekstra sød og kærlig mod Hans Christian i den svære tid. Og H.C. Andersen skriver jublende i sin dagbog: "Oh, I hans omfavnelser og kys mærker jeg så tydeligt hendes kærlighed."

Pernille Brunse: Okay, så han. Det er lige før, han er glad for at være blevet afvist, fordi så får han broderens trøst og omsorg i stedet?

Dag Heede: Ja. Nu sagde jeg, at han forelskede sig kun i kvinder, han ikke kunne få. Det samme gælder mændene. Han forelskede sig kun i lidt tilknappe, tillukkede heteroseksuelle mænd, der... Hvor han var sikker på, at de ikke på nogen måde gengældte hans følelser som hovedeksempel er selvfølgelig Edvard Collin.

Pernille Brunse: Og ham kommer vi til. Men, men det du beskriver her er jo det her mønster, så der er både med mænd og kvinder generelt, at han bliver ved med at kaste sin kærlighed efter noget, han ikke kan få. Ja.

Dag Heede: Og han afsikre sig, før han han bliver forelsket. At der ikke er nogen som helst mulighed for, at det bliver realiseret.

Pernille Brunse: Jeg vil bare lige også komme med en indskydelse, som er noget man fandt for relativt nylig. Og lige få din kommentar med på det. Jeg vil også lige sige Ribbjerg afviser i øvrigt hans frieri på grund af sin forlovede. Hun siger til ham, at hun vil have, han er home safe, og han bliver trøstet af broren bagefter. Og den forelskelse ligesom slut. Men ved H.C. Andersens død mange år senere, Der finder man en læderpung på hans bryst med

et brev fra Riborg, og det er jo en historie, som jeg tænker romantikerne tænker Nej, så var det den store kærlighed. Men prøv lige at fortælle om det.

Dag Heede: Jeg tror, det passer meget godt i H.C. Andersens iscenesættelse af sig selv som romantisk digter, at man bliver digter på den pige, man ikke får. Han bruger den faktisk også allerede, da han er på tærsklen til at blive digter. Da tænker han Jamen, jeg skal jo, jeg skal jo have en ulykkelig kærlighed og digte på, fordi det skulle man som romantisk digter. Og så tænker han: Okay, hvem kan jeg nu få? Han har så mødt den store, smukke, modne Adam Oehlenschläger, som alle var forelsket i, og så var en flot, flot mand. Og H.C. Andersen er forelsket i Adam Oehlenschläger. Det giver sig selv. Men så tænker han på Nå ja, men jeg skal jo finde en, som jeg kan blive ulykkeligt forelsket i. Og så siger han Nå, jamen, Adam Oehlenschläger har en datter, Sofie Oehlenschläger, og så tænkte han Jamen, så må jeg hellere forelske mig i hende. Og han skriver i sin dagbog: "Det lyder mærkeligt. Om man virkelig bare kan vælge, hvem man bliver forelsket i. Men under alle omstændigheder, så begyndte folk at tale om mig og Sofie." Og så skriver han i dagbogen, i dag ville det være meget, meget provokerende, eksplicit, åbenhjertigt: "Så jeg forelskede mig i Sofie. Men egentlig gjaldt det faderen."

Pernille Brunse: Så er der jo også andre, der fylder meget også i eftertiden, når man tager på museum eller slår op omkring H.C. Andersen for eksempel Jenny Lind, en svensk operasanger også kendt som den svenske nattergal, og som efter sigende skulle have inspireret ham til at skrive eventyret 'Nattergalen'. Og det var lidt den samme fortælling med, at han var meget forelsket i hende, men hun havde nul interesse i ham.

Dag Heede: Hovedattraktionen vil jeg påstå i forhold til Jenny Lind var, at hun med det samme, så snart de mødtes, sagde til H.C. Andersen: "De kan aldrig være andet for mig end en broder". Og så havde Andersen carte blanche til at give sine følelser frit løb, og så kunne han så virkelig forelske sig. Der var også mange fordele ved den ulykkelige forelskede sig, fordi han havde jo et hav af moderlige veninder, som kunne trøste ham, så han har spillet den der rolle som ulykkelig forelsket sig. Og han har jo været en eller anden kæmpe. Han har været en form for følelsesmæssig narcissistisk kæmpebaby, der er elsket af de her moderlige veninder. Puslet om ham og trøstede ham og så videre. Så det har passet ham. Godt at have det her permanente knuste hjerte.

Pernille Brunse: Ja, okay, Jamen så må du meget gerne præsentere os for den mand, som du jo mener er H.C. Andersens største forelskelse, nemlig Edvard Collin. Hvem er han, og hvor møder de hinanden første gang? Hvis vi ved, hvor deres første møde er?

Dag Heede: Ja, det gør vi jo. Fordi at H.C. Andersen bliver jo så taget under Edvard forældres vinger. Eller især faren Jonas Collin. Og bliver jo så langsomt en form for. Jeg vil ikke kalde ham en Askepot figur, men han bliver jo en form. Han bliver jo på en måde optaget af familien og bliver jo en form for stedsøn. Og måske stedbror til Edvard Collin. Edvard er

en lille smule yngre end H.C. Andersen, H.C. Andersen har været lidt sent udviklet på nogle måder. Har ikke haft de sociale kompetencer, og Jonas Collin pålægger så sin søn Edvard at tage sig af H.C. Andersen, og de får så en meget, meget tæt venskabsrelation. Men det, der præger relationen fra starten, det er selvfølgelig den sociale ulighed, og at H.C. Andersen er jo den her ukultiverede rå bondedreng. Og Edvard er født i embedsmands borgerskabet i København og har selvfølgelig helt andre sociale og kulturelle kompetencer.

Pernille Brunse: Som vi nævnte i starten, altså hans far Jonas Collin er direktør på Det Kongelige Teater, hvilket jo er meget fint.

Dag Heede: Ja ja, ja, og Edvard gør også en glimrende embedsmandskarriere.

Pernille Brunse: Der er klasseforskel. Bare lige for at se stor klasseforskel på de to. Også selvom H.C. Andersen har arbejdet sig op til at være en anerkendt forfatter.

Dag Heede: Og den forskel forbliver livet igennem.

Pernille Brunse: Men deres første møde ved vi ikke præcis hvornår har været. Det er ikke noget, H.C. Andersen har beskrevet i store romantiske vendinger i sin dagbog. "Første gang jeg så Edvard"?

Dag Heede: Nej, jeg tror forelskelsen er kommet mere gradvis, og jeg tror, der også har været. Det har været blanding med, at der har været meget stor beundring. Der har været en ekstrem vilje til social opstigning. Så jeg tror ingen forelskelser er rene, Men der har været alle mulige andre motiver, fordi H.C. Andersen vil jo gerne være en rigtig søn af Collin familien og vil jo gerne rigtig accepteres af den.

Pernille Brunse: Og du snakker om social opstigning. Var det en drøm? Hos H.C. Andersen? Man kan læse i hans.

Dag Heede: ja, den grimme ælling, som selvfølgelig også er en homoseksuel udspringshistorie, men det er jo også en historie om social opstigning. Vi taler om det her. Det ene frierbrev til Riborg Voigt. Jeg vil altså påstå, at der findes et andet friere brev, og det er det, som H.C. Andersen skriver til Edvard Collin. Han tør ikke gøre det i Danmark. Han er på rejse i Tyskland, og så skriver han et brev til Edvard. Om de ikke kunne være dus.

Pernille Brunse: Selvom de har kendt hinanden så mange år? Stadig siger De til hinanden.

Dag Heede: De, Des. Ja, og tænk da han så kommer til Hamborg, så ligger der et brev fra Edvard og H.C. Andersen er ved at besvime, og da han så skal åbne det brev med rystende hænder bævende hjerte, så er det et afslagsbrev.

Pernille Brunse: På det med at være dus?

Dag Heede: At være dus.

Pernille Brunse: Hvorfor siger Edvard nej til det?

Dag Heede: Det siger han, fordi "Det er ligesom nogle fruentimmer ikke kan tåle lyden af kridt mod en vinduesrude. Sådan vil jeg have det, hvis de siger du til mig, H.C. Andersen, glem det! Aldrig!" Det er her 40 år senere mener jeg, at det er i det eventyr, der hedder 'Skyggen', hvor at rejsekammerat eller hvor den lærde mand møder sin skygge. Det er en ret kompleks fortælling, og han spørger skyggen, om de ikke skal være dus, siden de er blevet rejsekammerater. Da afviser Skyggen ham med præcis den samme ordlyd. H.c. Andersen tager det der ældgamle eller meget gamle brev årtier gamle brev fra Edvard Collin og kopierer det. Copy paster det direkte ind i det eventyr. Og for at være 100 % sikker på, at Edvard fangede den, så sender han en. Så sender han eventyret direkte til Edvard Collin og siger. Kan De huske den brushed, den ondskab de sendte mig dengang? Og så så det siger noget om, hvilken status den afvisning havde i H.C. Andersens liv. Det var måske den mest afgørende afvisning, han nogensinde modtog.

Pernille Brunse: H.c. Andersen, som du siger, skriver jo mange breve til Edvard. Også mange breve, som han aldrig sender. Og her kunne jeg godt tænke mig også lige at læse et af dem op.

Dag Heede: Grunden til at han ikke sender dem, er fordi mange af dem er de ikke afsendte. Der skriver han du til Edvard, og det må han jo ikke.

Pernille Brunse: Og ved du hvad det jeg har fundet her? Minsandten om der ikke står du? Men skal vi ikke lige høre det? Fordi det fortæller også så fint om, hvad han føler for Edvard: " Mine kære, trofaste Edvard. Hvor ofte tænker jeg ikke på dig? Hvor åben ligger mig ikke din sjæl? Mon du begriber mig? Begriber min kærlighed, som jeg har opfattet dig? Jeg kunne trykke dig til mit hjerte. Der må også være øjeblikke, hvor du føler et lignende? Edvard, jeg har mange unge venner. Ingen elsker jeg dog som dig." Så der er han jo faktisk tillader han sig at være dus, så det kan man sige. Hans beskidte fantasier á la 1800 er simpelthen at tillade sig at være dus med Edvard.

Dag Heede: Ja, og som du ser, så manipulerer han jo også. Han projicerer sin egen kærlighed over på Edvard, der siger, at der må være øjeblikke, hvor du føler ligesom mig.

Pernille Brunse: Ja. Nå, men nu er vi jo fremme ved den scene, jeg havde skrevet her, hvor vi har taget med H.C. Andersen til Lykkesholm Gods på Fyn, hvor han ofte opholdt sig for at skrive. Men denne her gang er han taget derhen med et meget tungt hjerte. Han plejer at være der og være enormt glad, og det plejer at være en positiv ting, beskriver han i sine dagbøger og den gode mad, de bløde senge. Men nu sidder han der i 1837 en augustdag og ved, at lige præcis i dag bliver Edvard Collin gift med en kvinde, Henriette Oline Thyberg og H.C. Andersen er ikke inviteret med til brylluppet, og det må du godt lige forklare, fordi du fortæller jo, at han nærmest blev en stedsøn for familien Collin, en stedbror til Edvard Collin og hans andre søskende. Når Edvard skal giftes, så vil de ikke have ham med. Hvorfor dog ikke?

Dag Heede: Nej, det er et godt spørgsmål. Collin-familien var jo snusfornuftig og jordbunden og pragmatisk, og de så ikke H.C. Andersen som syg eller seksuel afviger eller på den måde en trussel. Men de anså ham som sentimental og overspændt, og da de beslutter sig at holde brylluppet kun for den snævre familie. Det er jo også en form for udgrænsningsmanøvre, som fortæller, at H.C. Andersen er ikke rigtigt optaget i familien. Grunden til at de gør det, er, at socialt set er han en loose cannon, altså. Men altså, de ved, at han er, at han har ekstremt overspændte, ville de kalde det følelser. Overdrevne følelser. Edvard taler om en sygelig sentimentalitet.

Pernille Brunse: Altså det vi i dag kalder en dramaqueen?

Dag Heede: Ja, en dramaqueen. Men også at han ikke har kontrol over sig selv. Og vi ved, at han har allerede skrevet nogle underlige breve, vil jeg sige, som han sender til Henriette. Altså, han kalder hende så Jette. Og i de breve bruger han hende, ligesom han bruger i litteraturen på samme måde. Han bruger Henriette som medium til at udtrykke sin kærlighed til Edvard. Han siger: "Søde, søde Jette. Sig med deres allerømmeste røst til Edvard: 'Jeg elsker dig, fra mig for jeg må jo ikke'".

Pernille Brunse: Okay, så. Så familien har måske syntes H.C. Andersen der Nu er du lige en tand for meget.

Dag Heede: Jeg tror, at hvis præsten havde spurgt, om der var nogen, der havde noget at sige imod ægteskabet, så kunne H.C. Andersen måske have lavet en frygtelig scene. Han kunne have brudt ud i krampegråd. Han kunne have fået et anfald. Han kunne have tisset i bukserne. Han kunne ha smidt gebisset. Han kunne have besvimet. Man var simpelthen ikke sikker på om han kunne klare det. Jeg tror altså Collin-familien var meget meget

ordentlige livet igennem over for H.C. Andersen. Så jeg tror, min altså den positive tolkning af den eksklusion har måske været, at de vidste, at det måske var til H.C. Andersens bedste ikke at invitere ham med til brylluppet.

Pernille Brunse: Og du kalder ham altså en 'loose cannon' socialt. Har han eksempler på, at han har opført sig grænseoverskridende socialt, når han er kommet i sine følelsers vold.

Dag Heede: Ja, ja, der er masser af eksempler på, at på et tidspunkt læser han et eventyr op for kongefamilien, og så taber han gebisset og bryder ud i krampegråd. Og så dronningen må holde hans hånd og trøste ham. Altså, Så der er masser af eksempler på, at han var i sine følelsers vold.

Pernille Brunse: Mens han så sidder der på Lykkesholm Gods, forestiller jeg mig, hvordan han startede med at skrive sit mest berømte eventyr, Den lille Havfrue og det eventyr, Dag, det mener du jo hænger uløseligt sammen med den ulykkelige kærlighed til Edvard, og det må du gerne lige forklare lidt mere eksplicit. Hvordan er det man kan se, at Den Lille Havfrue er skrevet med i forhold til hans egne følelser overfor Edvard?

Dag Heede: Ja, altså det første jeg vil sige er, at H.C. Andersens eventyr er jo verdensberømte af en grund, så der er utallige læsemuligheder i den, så det er en biografisk læse mulighed, jeg her lægger frem. Det kan beskrives som en fremtidsfantasi om hvis jeg nu fik skåret min hale af, ville prinsen Edvard så have mig? Og så gennemarbejdet gennem eventyret. Nej, det er uretfærdigt, men prinsen vil tage en haleløs, prinsesse, selvom det var ikke det, han burde gøre.

Pernille Brunse: Og der skal jeg bare lige forstå det du siger her, det er jo så, at halen kan være et symbol for en penis. Altså simpelthen Hans Christians eller H.C. Andersens penis at hvis han bare kunne skære sin tissemand af, så kunne han blive elsket af Edvard?

Dag Heede: Ja, det er meget, meget vigtigt, at vi holder fast i, at det er en fantasi, og det er en fantasi, som han gennemlever i Den Lille Havfrue tragiske skæbne, og det er en fantasi, hvor han simpelthen finder frem til, at nej, det er ikke en løsning, for jeg ville aldrig kunne formulere min kærlighed til Edvard og Edvard vil altid tage en haleløs prinsesse ligegyldigt hvad, og så er der kun tilbage at blive som luftens døtre og så fortælle eventyr. Så det er faktisk ja ja. Hvis vi ser på H.C. Andersens biografi, så læser jeg faktisk Den Lille Havfrue som det afgørende vendepunkt i hans liv. Og der, hvor han kommer til rette med, at seksualiteten er ikke et område, det vil forblive lukket land, og i stedet for vil jeg bare hellige mig min skæbne, som er at fortælle eventyr til børn.

Pernille Brunse: Og det gør han som bekendt. Andersen skriver sine verdensberømte og højt elskede eventyr i resten af sin levetid uden nogensinde at indgå i et længerevarende forhold til hverken en mand eller en kvinde. Og den 4. august 1875 dør han i sygesengen i en alder af 70 år. Han dør af leverkræft i en lejlighed på Østerbro uden livspartner, familie eller børn omkring sig. Og ifølge Dag Heede, ja, så skyldes det, at han altid forelskede sig i det umulige og uopnåelige. Jeg kan ikke lade være at tænke, at det er en lille smule mærkværdigt, at en mand og måske Danmarks mest berømte mand, som så smukt satte ord på menneskers følelser og kærlighed, aldrig selv udlevede kærligheden. Hvad tænker du?

Dag Heede: Jeg synes, at du snakkede om helikopter. Jeg ved ikke, at jeg synes nogle gange også, at vi skal spørge til vores egen spøg og tænke på, jamen altså, hvis jeg ser på mit eget liv nu, skal jeg ikke være personligt. Men hvis jeg ser på mit eget liv, som der ved Gud har haft realiseret seksuelle forhold, og så tænker jeg på H. C. Andersen. Jeg tænker på, hvem af os har haft det sjovest? Der er jo også det, at man i fantasien er der jo næsten ingen grænser for, hvad man kan udleve. Og jeg tror, hvis vi ser H.C. Andersens dagbøger, så ved vi, eller det synes som om, at han har haft meget sex med sig selv.

Pernille Brunse: Han har onaneret, kan man se i hans dagbøger?

Dag Heede: Ja, fordi han har skrevet. Han har skrevet de her berømte krydser i sin dagbog, og det synes at være i forbindelse med, at han skriver, at nu har han set nogle nøgne vejarbejdere i Rom, eller, og så videre. Og så står i hans... "Mit blod er i flammer". Og så kommer der et eller to eller tre krydser nogle gange den samme dag.

Pernille Brunse: Det er det, jeg lige lagde mærke til, at du sagde. Det var det her med, at man skal tænke over, hvordan man spørger. Er det også det med, at du siger altså måske, når vi andre siger, at vi stræber efter kærlighed, altså utrolig mange mennesker har jo en drøm om kærlighed, Dag. Det kan man se i diverse undersøgelser, ikke? Vi drømmer om kærlighed og kærlighedsrelationer og dybe forelskelser. Havde H.C. Andersen bare ikke den samme drøm? Altså kommer vi til at tillægge ham vores egen længsel efter kærligheden, som han måske slet ikke havde.

Dag Heede: Jeg tror, der er to ting, som er svære. Han både var fra en anden tid, men at han altså også var rigtig, rigtig sær i sin samtid.

Pernille Brunse: Jeg har snakket lidt om det her med, hvordan hans seksualitet og kærlighedsliv har påvirket hans forfatterskab. Har du nogensinde tænkt på, at hvis nu vores kære Hans Christian, altså H.C. Andersen havde haft et stabilt og længerevarende forhold ægteskab gensidigt. Om han så havde kunnet skrive de samme historier og eventyr og var blevet en ligeså stor forfatter?

Dag Heede: Jeg tror, det er svært at sige, fordi så var han ikke H.C. Andersen, vel? Nej, altså. Men det er jo også det samme, som hvis vi prøver at projicere en moderne homoseksuelitetskategori ned på H.C. Andersen, så vil jeg citere den berømte danske bøssehistoriker Wilhelm von Rosen, som siger, at spørgsmålet om om H.C. Andersen var homoseksuel, er en anakronisme. Man kunne lige så godt spørge, om han var cyklist eller socialist.

Pernille Brunse: Det må du lige uddybe.

Dag Heede: Altså, man kan ikke bruge en senere tids begreber og projicere dem tilbage på en person fra en anden tidsalder.

Pernille Brunse: Okay.

Dag Heede: Men det her er heller ikke det sidste ord, der blev sagt om H.C. Andersen.

Pernille Brunse: Nej, det er sikkert og vist. Og det er jo sjovt, det her med, at der er så mange kilder på H.C. Andersen både som andre har skrevet, og som han i høj grad selv også har skrevet. Men hvad var det, han sagde om sig selv?

Dag Heede: Altså, han skriver til allersidst, at "Jeg forbliver en gåde for mig selv. Og der er altså noget gådefuldt i også i min fortælling. Også for mig selv". Så han lader det stå åbent, om der ikke er en hemmelighed, som vi så kan selvfølgelig projicere alt muligt ind i.

Pernille Brunse: Tusind, tusind tak for i dag Dag Heede for at gøre os klogere på Danmarks største berømthed, tror jeg, at han er og hans kærlighedsliv.

Dag Heede: Tak.

Pernille Brunse: Ja, så. Hvad kan vi egentlig konkludere om H.C. Andersens kærlighedsliv? Måske var han selvvalgt single, fordi han var homoseksuel og levede i en tid, hvor han ikke kunne udleve sin seksualitet. Eller måske satte han sin sociale opstigning højere end romantisk kærlighed. Eller måske var han bare en sær snegl. Uanset hvad, så forblev den store gensidige kærlighed uopnåelig for ham. Og det er da lidt underligt og måske også lidt trist. En romantisk forfatter, der aldrig selv oplevede den kærlighed, han skrev så meget om. Men måske er det netop det, der har gjort ham til så fantastisk en

forfatter. Kærlighedshistorie er produceret af Juul og Brunse for Nationalmuseets mediehus Vores tid redaktør af Rikke Caroline Carlsen. Bag musikken står Lucas Francis Claver og mit navn er Pernille Brunse. Skriv til mig på sociale medier, hvis du har gode idéer til nye kærlighedshistorier eller kommentarer til dem, du har hørt.

Outtro: Du har lyttet til en podcast fra Nationalmuseets mediehus Vores tid. Følg os på Facebook og Instagram, så får du fascinerende historier og nyt om episoder fra vores mange podcast.

Vores Tid – Nationalmuseets Mediehus

[Kærlighedshistorie S2E8: H.C. Andersen og hans mange forelskelser: Elsket af alle, men aldrig elsket tilbage](#)

Temamusik: Lucas Francis Claver

Produceret af Juul og Brunse for Vores Tid med støtte fra William Demant-fonden, Ingeniør Kaptajn Aage Nielsens Familiefond, Hoffmann og Husmans Fond, Otto Mønstedts Fond, Lemvigh-Müller Fonden, Grete og Sigurd Pedersens Fond, Axel Muusfeldts Fond.